

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

CÁC QUỐC HỘI CÁC QUỐC
HUYỆN-THỦC-KHẨU
Quốc
TRẦN-SINH-PHIEU

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ; thứ tư và thứ bảy

BÁO-QUÁN
Số 12, đường Béau-Jeu, Rue
Giai-Đoàn số 100
Giá - thép: TIỀN-GIÁM HÙ

Khởi sự chưa
đêu xâu, tức là
làm được một đòn
tốt.

THANH-NIÊN TỰ PHÒI LO CHỐNG ĐỊNH THÈ NÀO CHỐ

Ngày tháng cứ đi tới, hoàn cảnh
cứ đổi thay, đường đời không dừng
tại mọi chỗ, mà lớp lão đại dần
dần nhường chỗ cho bạ thanh
niên.

Thanh niên chúng ta thường than
phản và chế nhạo bạn lão đại là
hỗn lẩn, là ngoan cố, là thô cua,
không có cái lẩn thẩn, không có tu
trưởng mới, không nhiệt tâm về
đường cải cách... Bỗn nà namin nay,
tì ai cải lại, mà dùn có hò bảo tồn
quốc túc, có thô học thay đổi chay
chỗ nhà nho, thi tuồi tác và sức
võ của phái ấy cũng theo thời
gian mà di lui, mà thanh niên lão
học ta lẩn bước chiếm những địa
vị của họ.

Anh em thử xem, từ quan
trưởng, chánh trị, kinh tế, báo
giới, văn học, trong các giới đã có
lớp lão học xem nó đã đóng, mà
thứ sáu xem lớp mới ấy làm
công việc gì. Rồi đến chúng ta
nhưng sao không tự them đây.

Ký giả cũng một người trong
bạn thanh niên, trước 5, 7 năm
cũng thường hò hét cải cách nhiệt
liệt đến oto đầm, mà gần đây có
lâm đến nghe thấy, lại bùn cho
tôi là thanh niên ta san sút.

Vậy chúng ta thử hỏi :

Nếu thanh niên ta mà có chay
mỗi vui minh, là giang quan để
lừa gạt đồng chay (như cậu chí
chi ngoái Bác Thắng trước và cậu
Pháp và trong Nam mà đã quan
đã dọn người...) ! Nếu thanh niên
ta đưa nghệ đánh vợt, với đánh !
Nếu thanh niên ta có đưa nhau
soạn tên tang-tinh và thi mới
để thành tài ! Nếu thanh niên ta
cứ theo và di chia và di tiếp ! Nếu
thanh niên ta làm mọi việc gì cũng
cứ tháo bắn chay-trinh móng !

Thì tiền đã xả hội ta sẽ ra thô náo?

Giá như những chay-en kề
trên mà cho là vui minh, là tên
bộ, thi hiện tình thanh niên ta đã
tán bộ khai lâm rồi. Còn nếu nói
vui minh tên bộ, cần có thay sự
thô náo, cần phải có ta cách thô
náo, thi bạn thanh niên phải gắng
rõi sự nghiệp mà di cho nhầm
đường kia chot.

Thanh niên gắng lên ! Vận mang
tương lai nước nhà đã đặt trên
những ta mà không rõ lối cho
ai nữa. Chính kỵ giá đã nghe một
câu pha binh mà oai anh em thật
giá trong bạn thanh niên cũng cho
là đúng :

« Bạn lão đại lớp tựa rắn không
làm được Giai-gi hay lối, song dùn
bắt chay rật rít mà không đâm
lâm, còn thanh niên lớp mới thô
náo ? »

Thanh niên mới làm đầu tôi dân
chưa thấy, chờ dân tên không chay
cái gì.

Các pha binh trên thật không
phải là cùn doan ôn chay và toàn
thò thanh niên mới, song phần đông
đang không chay được. Chết-gi phải
trước là tựa minh cho oai ta
phê dát.

Khát-Thirsty
Một người thanh niên

CHUYỆN BỘT

Quan đại diện Chánh-phủ

Trong mấy kỳ báo vừa rồi kỵ giá nói
đang dài cho đặc giá một mìn qua... Cái
nói là có ý chay không làm việc kinh doanh
như ông nghĩ. Nhưng nhân dân quá nồng,
các ông giao gì thì gặt nồng, là lẽ tất nhiên.

Nó nói thêm cho các ông, xin có
tới làm chứng !

Mà nêu rõ, đã nói hết đâu !

Không ai nói rõ tướng nón gốc chay-en
của ông mà nói qua chay-en các quan đại
diện.

Tại nhà hội đồng trong mấy ngày, các
ông đại diện của ta đến ngồi trên mấy giày
giày bến luợt với cờ đứng và phương diện
đến mà huy hiệu quyền lực cho dân, thi
trên kia, chay-en cái tên trái xoè,
còn quan đại lý Tay Nam cầm sún để đánh
vực cho phương diện chính phủ.

Phía bên quan lão trong buổi hội nói
cũng có một quan Đại diện cho Bảo-Đài, tức
là quan cõi Bồ Lai De Basay, cũng như
phía bên quan Nam khi nào cũng có quan
Kham-meng Tay-nam-Toda. Thượng thư
Bồ Lai, Bồ là nói về hò quan Đại diện về
tỉnh thể hai chay-en phả Nam triều và Bảo
Đài. May mắn khi có theo trong chay-en
tinh nghệ sự mà có bao giờ đến việc gì thi
bên hò quan Bồ khi nào cũng phải có
quan thi tinh và việc ấy đến đây. Như nói
về công tên kia đã có quan chay-en kỵ sự,
nói về hò chay-en kia có quan hò chay-en
chinh Trung kỵ, nói về Lãm chay-en kia có
quan chay-en Kham lâm v.v... Như vậy thi
mấy ông nghĩ là muốn chay-en cái tên, thi có
người chay-en trach trắc tên ấy đó. Một
bài « Esse » thêm rằng Anh chưa trả
rất nhiều huy hiệu chay-en dán ở Soudan
và Somalie thuộc Anh, chưa cấp giấy
cho A.

AXOUUM THỰC ĐA MẶT VỀ
TAY QUÂN Ý

Rome, 15 October. — Tin sau chay-en
của báo hàng tháng tin Đức nói rằng tỉnh
Ax. um thuộc đà vòi tay quân Ý rồi. Đó là

12.000 LINH A BẦU HÀNG

Adosa, 13 Oct. — Ngày nay Soudan
thông tin rằng hôm nay có 12.000 lính
A ò Đông Tigré đã đưa về binh khí tên
ngựa ra đầu hàng với F.

Có tin các tướng vùng Eritre cũng ra

sóng cõi nguyên soái Maravigna. Tinh
này là trung tâm cầm đầu của Thiên chúa
đà. Trong nhà thờ lớn của tỉnh Axouum
sẽ chay-en di tích của đạo Thiên chúa
ngày xưa. Nhưng có lẽ quân Ý vào
thi cõi giáo si sẽ đem những di tích ấy
tiễn đi một nơi rờ.

QUÂN Ý TIẾN VỀ MẶT

TRẬN OGADEN

Adosa, 13 Oct. — Cõi tin quân Ý tiến và
muôn báo Web S. obilis & phia Tay-Yam
A, ném bom vào các làng và nhà phản
tác đội tên quân A. Thủ là quân Ý sập
đất một trận tại chiến trên mặt trận
Ogaden.

TÌNH HÌNH CÓ BIỂN

ĐỎ CHẮNG ?

Paris, 13 Oct. — Phòng viên báo « L'Espresso »

nói rằng trong khoảng 48 giờ lại đây,
tinh hình có vẻ biến đổi mà quân đội Ý
ở A gặp nhiều rủi ro khó khăn.

Ở đây người ta cho việc Tổng Nguyên
soái Ý Bodoglio thành hành di Đông Phu
như là cái tên hò quan Đại diện về
tỉnh thể hai chay-en phả Nam triều và Bảo
Đài. May mắn khi có theo trong chay-en
tinh nghệ sự mà có bao giờ đến việc gì thi
bên hò quan Bồ khi nào cũng phải có
quân thi tinh và việc ấy đến đây. Như nói
về công tên kia đã có quan chay-en kỵ sự,
nói về hò chay-en kia có quan hò chay-en
chinh Trung kỵ, nói về Lãm chay-en kia có
quan chay-en Kham lâm v.v... Như vậy thi
mấy ông nghĩ là muốn chay-en cái tên, thi có
người chay-en trach trắc tên ấy đó. Một
bài « Esse » thêm rằng Anh chưa trả
rất nhiều huy hiệu chay-en dán ở Soudan
và Somalie thuộc Anh, chưa cấp giấy
cho A.

AXOUUM THỰC ĐA MẶT VỀ

TAY QUÂN Ý

Rome, 15 October. — Tin sau chay-en
của báo hàng tháng tin Đức nói rằng tỉnh
Ax. um thuộc đà vòi tay quân Ý rồi. Đó là

QUÂN ETHIOPIE CHỐNG CỦ

Addis-Ababa, 13 Oct. — Các vò quan
Ethiopie tuyên bố quân Ethiope sẵn sàng
chiến sự lại quan Ý ở đà đánh ở mặt trận
nike cõi chay-en. Các vò ván ngoại quốc của
vua Ethiope là người biết tin tên là Ethiope
soái là quan Ý có biết rõ giá trị của
quân Ethiope trước khi hò Q. L. thi hành
phương pháp trừng phạt.

QUÂN ETHIOPIEDU BI

CUỘC TỔNG CÔNG KÍCH

Addis-Ababa, 13 Oct. — Tin sau chay-en
của báo hàng tháng tin Đức nói rằng
khiến tinh hành di đánh ở miềnn Ethiopia
chiến sự lại quan Ý ở đà đánh ở mặt trận
nike cõi chay-en. Các vò ván ngoại quốc của
vua Ethiope là người biết tin tên là Ethiope
soái là quan Ý có biết rõ giá trị của
quân Ethiope trước khi hò Q. L. thi hành
phương pháp trừng phạt.

ANH LO ĐÈ PHÒNG

Paris, 13 Oct. — Quân đội Anh đưa

đến cõi đánh tại biển giáp Libya

Tin trên là các phòng viên báo « L'Espresso »

Phòng viên ký lại thêm rằng ở Sudan

và tỉnh phòng quân Nhì Asha đưa sang Al

ập đà 70.000 người, và 1.200 chiếc máy

ĐỨC VÀ BA LAN CÓ DỰ VÀO

VIỆC TRỪNG PHẠT KHÔNG?

Paris, 13 oct. — Theo đà báo & Paris

tại ngày bữa qua là một ngày hộ trong

đà Genève, vì nước Á (Austria) đã

đã trả lại vùng theo điều kiện Quốc

Liên tuyên bố thực hành theo chay-en

trình trừng phạt nước Ý. Như thế là ảnh

hưởng của nước Áh mạnh Ám. Tuy

hiện nay H. Q. L. chỉ phòng tên Mah-khi

và quyết định chay-en tên A, nhưng

trong một tuần nay sự trừng phạt sẽ lan

rộng ra. Ví dụ đà hò đà nói ở Hội

ngày La Haye là một ngày hộ rõ ràng,

3 phần 2 của chiến hạm Ý chạy bằng

đảo Maroc của Nhì và România.

Ông Livinoff có tuyên bố rằng Nga sẵn

thay hành cõi điều trừng phạt và kinh

tổ chức Ý nên không có cõi khac

thay đổi cõi trọng tinh Ý.

Vì vậy mà cõi đặt tên là

chay-en tên là România.

Nhưng đó là trong lúc còn phong

trào rắc rối kia, hiện nay chay-en

đã bỏ ở các tỉnh rờ.

Ông Hoàng-Kiem xin cho họ

trò này giây phút tại trường mít

lần, rồi lưu giây kỵ tại trường mít,

mỗi khi họ trò đà thi thi nhà trường

phải cho một giây sau khác.

Ông Túy : — Mỗi năm mỗi bót

giờ chay-en đà 5, 3 năm nút sẽ

giảm hàn thi chay-en đà, thi các trò

5, 3 năm nút mìn làm cái chi?

Nếu nhà nước muôn đà tạo cho

họ trò đà được một cái tên Hán

học, thi đà chay-en, còn không thi

giảm hàn, thi sau lại mỗi năm mỗi

bót giờ chay-en.

Ông Túy : — Ông đã

điều hành

nhà trường

VIEN THUOC LÔI-CÔNG-HOÀN
với CÔ HẦM - PHUNG SAIGON
(Độc-giả xem bài dài mới biết rõ là bùn?)

LÔI-CÔNG-HOÀN

(Là một thứ thuốc sâu kapéi dân dã gần có thành phần tự nhiên và không động, hay là có mà là, bùn đen đặc, thô giò xà ta chưa hiện nay tìm chả ra động).

Thường nói có tháng; là bình nguyên, là một thứ mìn hù, người dân bà con già mỗi tháng phải có một kỳ, từ ba đến bảy ngày. Sóm bay nhâm, khiết bay ít, mìn bay lâu, đều hay không là tay tay người mìn bay hù, khiết bay huyễn bay sụy. Nhưng nếu dùng kỹ sẽ 28 đến 30 ngày mà không có đường kinh, chàng mìn là thi con người nêu sinh ra trán ngón hù, không thể xé rát, lùn ngay thành tinh huyễn. Ở đây ngay càng ôm chung zanah, còn da không xuong trong người rất thăm thiết.

Vậy quí-bà, có-mèo-tới kinh hù mìn hù không động, bay là có mà là, lùn da ngon ngon trong bụng, da gò eo cõi, da thật ngang lông, mìn mìn mìn bùn mè mè, nhau mìn chung mìn, mìn óc lợn là ngòi không biết open, đã duyết lòi ngòi man động thuốc LÔI-CÔNG-HOÀN này, cho nó trùy là mìn nra thi các bệnh kẽ tròn đều hết, mìn bayt diệu hùa. Không cần giải thiến, là cho quí-bà, qui-cô đồng rết ty giải thiến đâm thi có lòi động hùa Trung-Nam-Bắc súng hict rò tài huc thay ngòi ti tối ngòi may một thà thuốc ngọt ti Vosges, Thuốc thật tốt, tôi khái ngay.

Mỗi hộp 5 hòn già. 1 \$ 00

MAISON VINH-TƯỜNG

51, Rue Gia-Long à HUẾ, Tông-đại-lý độc-quyền thay mới nhà thuốc
ÔNG-TIỀN

N 53-54-55-56-57-58-59-60, Rue P. Blanchy Prolongée à Phá-nhận - SAIGON

NHÂN TAO HUYẾT

BÙ HUYẾT - SÁT-TRUNG
55 đường Thành-thờ - Lop nuchi mìn
- Lùn nra kinh bayt mang -
Công-dung đặc - Bùi là mìn được vi-
trong LÂU và GIANG - MAI, và các
chứng mìn lòi, phè - Giòi xug pia, tri
- ẩn, xanh xao - Ban mìn có mang
đóng xá-thai - Ở-oh mang chung dò
da, mìn trù iopt trùi dèp.
Mỗi hộp 1500 - Nhra là 7500

Hai thứ thuốc này với tiếng khắp Đông-Pháp, ngoài những béc-tho
mình ta là đã tàng trước, nay xin dịch béc-phat, doan quan sám
ANTONINI ban khen thuốc NHÂN TAO HUYẾT sau khi ngài đã thí
nghiệm và phân phát tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de
L'INDOCHINE - HANOI như sau:

Thứ nhất: Họ toàn tính chất của mìn mìn mìn thà cây qui,
trong đó có vị NHÂN-SAM, chế theo phương pháp bao chà Tháy-
thay, hay dùng cho người Asanam có thè bùi thi huyết, tàng sò
khô, làm cho hông huyết cầm (globules rouge du sang) trùi tết
và trùi tết, và tái trùi tết vía trùi tết.

Trị bệnh đau ngà chung nhai thuốc CÓ-TINH BÙ-THÂN:
Thứ hai: Đây này không có chung nhai, tinh chế toàn nguyên liệu rất
cực như SAM mìn tang v.v... trị chứng đau thận di-thân.

NGÙ-TINH DƯỢC-PHÒNG
N 114 - Hàng Bông - HANOI

MÔN THUỐC TRỊ BỆNH

Benz Dę-dęg, da chém tiêu
dày da bụng rất tái!

Thuốc này của nhà Y-hoc trù danh
Trung-hoc phái minh ra, đã chữa được
nhóm người khỏi, đã bệnh mới phải
hay là lùn nra, sống vào, là thấy hiệu
nghiệm ngay. Thống trị bùi thi bùi
cô chứng như: đau bụng, đau bụng,
đau tim, đau gao, đau ruột, đau
nhau mìn, đau dạ dày, là sống nhau
tela, là hơi nra o, hoa lùn vào thi
ra, hoa lùn nra, hoa lùn tết da, là
đau, là không, như người già cách
nhau người hay da và mìn lanh, có
người hay da và mìn sòng, có người
thường da và mìn sòng, có thi da
nra, nra rát, rát lùn rát lùn sò
thông, hoa lùn bùi da con bùi lanh,
trùi da bùi bùi mìn da rát v.v...
Đang thuốc này da được khỏi cả

Mỗi thứ thuốc này công giá mỗi hộp là: 1500 - nra là 8500

BÁN TẠI: Á-CHÂU DƯỢC-PHÒNG

127, Hàng Bông (Cửa-quyền) - HANOI
các ngài & mìn, an vui lùn vùi rõ bệnh, mìn thuốc theo cách linh hồn
giúp ngán rất lùn và chóng.

**LAI CÒN BỆNH
HỒ SƠ MÙI
KHÔNG CHUA!**

Bệnh rồi, đó là bị bệnh họ sở muối
mà không chịu chua! Mìn dau ague
roi, họ có ngay, nghe như gió thời
trong phai, người lùn da rát khô
chua, khác nhau mìn gần chiai ngọt!

Các người nêu lưu ý tới các điều
này, có kinh vùi mà sinh ra trán
tang, chỉ chua không, không có
chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không
chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

chua, không có chua, không có chua,

chiết chua, không có chua, không

PHU - TRƯƠNG TIENG - DAN

CHUYỆN SỰ CỦA CHUÔNG-MAI

MÂY CÂU NỐI CỔ THÚ

Còn nếp ở các kỳ hội đồng ở xứ ta, như nghe đít cua, bầu ban trị sự và tuyên bố chương trình v.v. Cái đó chung ta nghe đã quen tai lâm, kỳ hội đồng dân viện Trung-kỳ năm nay, cũng dọn mây bùa ocm nếp ấy. Chuông mai tôi gặp mây quan nghị có nghe được mây câu nói hơi mới và có thử:

1) Nhiều vua Nghiêm qua. — Bên phương đông ta trên lịch sử đã vương mây ngàn năm - cả nước Tàu và ta - mà được lời khen ngợi nhất là vua Nghiêm, một vị vua thành trên đầu bộ lịch sử rất xưa, chính cự Khổng đã khen: Lòng lòng vẹt ơi, dân không còn chỗ nào khen được nữa!

Nay trước mây mươi ông dân biếu, các cụ thượng ta được tiếng khen nhiều. Có lẽ mây ông dân biếu không còn chỗ nào nhúng miếng vào mà khen thêm nữa. Vật nén có người đã nghe đít cua cũng dùng 4 chữ: 諸君之口, để ghi công đức.

2) Lại có ông Thái Bá. — Ông Thái Bá ở đời Chau, con đầu vua

Trần, cho ai, lợi ích cho mình cái đó.

Lại một câu nói có thử nữa, là nghe làm báo với dân biếu nó mâu thuẫn nhau. Không thấy ông Trần bá Vinh mà báo Sao mai, kỳ hội đồng năm ngoái ra tranh cử thư ký, thường trực và hội đồng chính phủ, trật luôn một đợc, năm nay ông Nguyễn Quốc Túy chủ báo Anh Sáng, cũng chẳng theo dấu xe ông Vinh mà trượt luống.

Ngày tháng còn dì, trái đất còn xoay, ban trị sự mới còn làm việc, chúng ta chờ xem thực trạng sau này. Chuông Mai

Vì sinh kè khó mà tự tú

Vương mây nạn khùng hoảng trọng mây nắm gần đây, đảo Trung-ky đã nghèo sầu lại càng thêm nguy khốn. Hai lần thảm kịch vì anh hổ mà lỵ tử dưới nay, đáng cho các nhà cầm quyền dè ý.

Trần-Vạn 30 tuổi ở làng Thiên Kinh, làng Thủ An, phủ Hán Thuận (Sinh-thuận), di linh mâu khai về dân 15 tháng nay, gặp phải thời ngay nan, không có việc làm, phải làm cái nghề giữ con cho vợ: vợ di buôn gánh bán bưng kiếm lời một ngày lì xì, nó ôi chong càng con. Ai de trời lại hại người, vợ Vạn phát binh đau, phần lo thuốc cho vợ sống, phần nuôi 3 đứa con dại, trong lũi sạch trộn, bực quá, Vạn đánh bô vợ con, vừa rồi ra cây san hô thái cỗ chết!

N

Thị Dụng, người làng Chiên dàn, làng Chiên dàn, phủ Tam Kỳ (Quảng Nam), có chồng làng Thủ An, đồng đồng. Hiện nay được 3 đứa con, cảnh nhà đói táng.

Tối mùng 10 tháng 9 ta (7-10-35), bị dò và nói với đứa con giữa rằng: Mai mẹ đem con gửi cho bác (anh chồng thị), còn em con, mẹ gửi cho bà nội, kéo xóm ở nhà không biết lấy gì ăn, mẹ lại bay sau, còn cha con không làm gì, dè con con báu dồi báu no, mẹ thấy không dành; phương chi năm nay có trời làm thất, cảnh đói trơ mắt, lấy gì dà báu! Còn chị Hai con dèo nhà với mẹ cho dở.

Sang 11, bị dò và nói với đứa con dì gửi, qua nhà anh chồng, trại với dì sách. Anh chồng là: «cục cá thiền bà, riêng chí minh! tôi đây con công đồng, thím công biết, đem về lấy lái qua ngày. Còn bà nội cảnh già làm không ra, nay lại đem con gửi cho bà bà lấy gì nuôi?»

Việc ta không yên, thị đem 2 đứa con về dè nhà, dì bài rau mía. Ngày thi thị đi bài rau, người xóm sẽ cũng thấy thị lẩn quẩn chung quanh cái giếng gần nhà thị, hỏi thị thị nói thăm giếng xem nước dày hay cạn.

Sáng 12, thị giếng sớm bô rau báo chồng đem vỏ sò bún và mua gạo

vì thị đi bài rau, người xóm sẽ cũng không tin.

Thường thường người A có bệnh, trước cầu đồng bông chạy chữa, thật bắt đắc dì mới tìm đến thầy lang, là thầy thuốc học không cần cứ, thầy

này chán chưa không lành, lại tìm thầy khác, có khi thay đổi đến 5, 6 thầy. Nhưng thầy lang ấy đổi tiền rất cao, mà thuốc không ra gì, nên nhân dân không tin mà có ý khinh rẻ (không khác gì thầy lang xứ ta). Khi nào cũng lầm mờ mờ đóm.

Theo lời người xóm nói thì con

này thi thương lâm, có lẽ thi cho uống thứ gì dà chết theo.

Sau khi thi chết, người chồng và

chung quanh xóm nghiêm và thuật

lại thi vì cục cá thiếu quá mà thi muối chết đã lâu.

R.Ch.

NGHÈ THUỐC Ở NƯỚC A (Abyssinie)

Từ có cuộc Ý A xung đột, mà nước A là một nước dân da đen ở Phi-châu, lâu nay ít ai dè ý đến, bỗng nhiên trở thành một nước quan hệ trên sân quốc tế. Tai mắt các nhà ngoại giao và quân sự của liệt cường đều chăm ngó vào, các báo thế giới không ngay nào không nói đến nước A.

Một nước còn mang tiếng dũ man, còn bị nước lớn khinh rẻ, cho đến ở hội Quốc liên, đại biểu Ý lấy làm hờ thị cho đại biểu A cũng đứng ngang hàng với mình, mà không thèm nghe lời nói của viên đại biểu ấy. Còn phần A thì chỉ lin chắc vào lòng công phu của quốc dân cùng sức hùng dũng tự vệ, không chịu khuất phục dưới thủ đoạn dè né của nước mạnh, làm cho khien động cả toàn cuộc Âu-châu. Cái sức mạnh về tinh thần thượng võ của nước A, tưởng đáng kính phục.

Hiện hai nước A Ý đã đánh nhau rồi, chưa rõ kiết cuộc ra sao, song nhân đó mà thấy rằng dân tộc có lòng sot sán yêu nước, kiên trì cho đến cùng, dẫu những hình thức bê ngoài còn dã man, mà nước mạnh cũng khó ăn hiếp nổi, mà nếu làm cho nước ấy khuất phục, thì nước mạnh cũng tổn công hao cát, không phải là việc dè dặt.

Đưới đây xin thuật một mòn thuốc ở nước A, thực không bon gi xú ta bao nhiêu, dè chứng thuyết trên.

Y học ở nước A chưa dời mới bao nhiêu.

Nhân cuộc Ý A xung đột, nhiều nhà quan sát muốn xét rõ nội tình nước A, thấy về mòn y học khuyết điểm còn nhiều, nhưng không rõ chán thường ra sao.

Mỗi dây Bắc sỉ Mânh dê Nê, người Pháp, trước có iám chủ nhà thương ở tỉnh thành A, phát biểu một bài như dưới:

«Nói theo nghiêm cách, thì nước A toàn không có y học, về hạng bình dân, đối với các thầy lang trong xú không có ý tin nhiệm, mà đến thầy thuốc

nước ngoài, như người Áu-châu, người Án-dô, người A cũng không tin.

Thường thường người A có

bệnh, trước cầu đồng bông

chạy chữa, thật bắt đắc dì mới

tìm đến thầy lang, là thầy

thuốc học không cần cứ, thầy

này chán chưa không lành,

giản, các đồ chuyên trị ngoại khoa, chỉ một nhà thương ở kinh đô, còn các chỗ khác chưa có.

Vì thế nên hiện nay chính phủ A đã định rước các quan thày thuốc Âu-châu và mua dồ cần dùng về mòn thuốc dề ứng dụng trong lúc chiến tranh.

Chứng bệnh đặc biệt ở xú A và cách chữa di truyền rất kỳ khôi.

Ở nước A, bệnh lưu hành khắp cả trong xú, là bệnh mai đặc, người trong nước mắc bệnh gần đến 5%, phần đông là do di truyền, lâu dài bệnh cũng nhẹ bớt.

Người A chữa trị bệnh ấy, quen theo phương pháp thô nhàn thường dùng thuốc nát kỵ dời:

Họ bắt một con dê núi, thả chung với người bệnh trong một cái phòng, đóng kín cửa lại, trong phòng đốt một lò lửa dè cho sức nóng tăng lên, nguyên tắc người A trị bệnh đó là cốt «nuôi con vi trùng bệnh cho ăn hết mực nó, mà thêm độ nóng vào và tránh gió tránh ánh sáng» là cách họ dùng dè trị nhiều bệnh khác nứa.

Họ nói: Nếu không cho con vi trùng bệnh ăn, tất người bệnh bị nô ăn. Nên bỏ con dê núi với người bệnh vào một phòng và đun lửa cho nóng, người bệnh tất nhiên xé da con thú mà uống huyết và ăn thịt sống, lại uống rượu cho say, (sức ăn của họ, một người ta không sao bi kịp). Ấy là hợp pháp «nuôi vi trùng».

Ấn luôn như vậy, sau 4, 5 tháng, người bệnh sanh ra sang đặc dầy cả mình, khi ấy mới cho người bệnh tới suối nước nóng mà tắm; suối nước nóng có tiếng nhỏ, là Phi-nhí-Ba-a.

Người bệnh không chí tâm, lại còn uống cả nước suối ấy nữa. Cả tắm cả uống đồng người mà họ không kiêng cữ gì hết.

Tắm suối nước nóng một đợt lâu, rồi đem người bệnh đặt trong một cái buồng lợp lá kim, trong đợt lửa cho người bệnh dè mỗi hồi thiệt nhiều. Rồi tiêm một phát thuốc, sau 40 ngày là bệnh lành, và trú căn, không phát lại nữa.

Cách trị bệnh ấy là phương iờ truyền lâu đời của người A, họ tin chắc chắn lành, đến nay còn nhiều người làm theo, khác với y lý dời mới này biết bao!

Ngoài ra họ lại có một thứ thuốc Van-ông có tiếng trên thế giới, gọi là «khô lô», thuốc này dùng các thứ hoa sắc trắng sắc dò mà chế thành, hiệu lực nó trị cả trăm bệnh, mà bệnh gì cũng có hiệu, như thậm sức tiêu hóa, giải huyết

Khảo cứu về nghề làm đường ở Quảng - Ngái

(Tiếp theo Phụ-trương số 837)

thân bồn có đục sâu 4 bên dè cho dòng nước mia đã ép trong che chay xuống, giữa thân bồn có đục 3 lõi (không đục thẳng; dè dám chun 3 ống che, ở bên gốc bồn có trát cái muon dè nước mia chảy vào muống thay).

Không. — Khô lô cũng như bồn, khia là bồ dát, bồ rộng cũng như nhau, chỉ khoảng giữa thân khia có thẳng 3 lõi, trong bão có 3 hàng, và hai đầu cũng đục lõi thẳng, dè trong vào hai trụ bồn cho đưa vắng.

Cập trại bồn. — Trại dài ước 2m, ta vuông uớc 18 phân tây, ở giữa trại có đục lõi thẳng dè chui hai đầu bồn vào, doan dưới chân chay xuống đất dè già vắng bồn và khia, đầu trại bồn chui vào hai lõi đầu khia.

Ách cái. — Ách cái gác vào cõi ông hàng trống, trên ách cái lại gác cần vợ, dè giang buộc từ ách cái đến cần vợ, dè già cho ách cái được vàng vắng, ngoài đầu ách cái có tra ách con vào dè mõi cõi trâu, bô đạp mia.

Bán lúa. — Bán lúa là một khối cõi hình tam giác, giữa có đục lõi dài uớc 70 phân tây, chia làm phần trên dè trù bông, nhô có bông chong nhau làm cho ba ống che xoay mà ép mia đập; phần dưới dè ép mia, chung hàng dài uớc 10 phân tây, dè dám vào bồn, cõi hàng dài uớc 15 phân tây, trù ống hàng trống cõi dài 40 phân tây, dè lồng vào cái khia; chia vi ống hàng lớn từ 1m50, nhô đến 1m00 không hạn, vi mõi năm thường mòn, nên nhô lăn.

Bồn.

—

Bồn

